

הַלְבוֹת אֶסוּרֵי מִזְבַּח פֶּרֶק ג

א. אֵין הַמוֹמִין פּוֹסְלִין בְּעוֹף, וְכֵן אֶחָד הַזָּכָר וְאֶחָד הַנִּקְבָּה בְּעוֹף שְׁלֹא נֶאֱמַר "תָּמִים זָכָר" (ויקרא כב, יט) אֲלֹא בִּבְהֶמָה בְּלִבָּד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּמוֹמִין קְטָנִים; אֲבָל עוֹף שְׂיִבֵּשׁ גָּפוֹ, אוֹ נִסְמִית עֵינוֹ, אוֹ נִקְטָעָה רִגְלוֹ אֶסוּר לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, שְׁאִין מְקַרְבִּין חֶסֶר כָּלָל. וְכֵן אִם נִלְד בּוֹ אַחַת מִן הַטְּרָפוֹת שְׁאוּסְרִין אוֹתוֹ בְּאֲכִילָה, הֲרִי זֶה נִפְסֵל לְקָרְבָּן.

ב. תוֹרִים קְטָנִים פְּסוּלִין, וּבְנֵי יוֹנָה גְדוֹלִים פְּסוּלִין שֶׁנֶּאֱמַר "מִן-הַתְּרִים, אוֹ מִן-בְּנֵי הַיוֹנָה" (ויקרא א, יד): תַּחֲלַת הַצְּהוּב בָּזָה וּבָזָה, פְּסוּל; וְעַד מָתִי יִהְיוּ בְּנֵי יוֹנָה כְּשָׂרִים, כָּל זְמַן שֶׁעוֹקֵר כָּנָף וּמִתְמַלֵּא מְקוֹם עֵיקְרוֹ דָּם; וְהַתּוֹרִים כְּשָׂרִים, מְשִׁיזְהִיבוּ.

ג. הַטְּמֻטּוֹם וְהַאֲנֶדְרָגִינוֹס אֵף עַל פִּי שְׁאִין לָךְ מוֹם גְּדוֹל מֵהֵן, הֲרִי הֵן פְּסוּלִין לַמִּזְבֵּחַ מִדֶּרֶךְ אַחֶרֶת: לְפִי שֶׁהֵן סֶפֶק זָכָר סֶפֶק נִקְבָּה, הֲרִי הֵן כְּמִין אֶחָד; וּבִקְרָבָנוֹת נֶאֱמַר "זָכָר תָּמִים" (ויקרא א, ג; ויקרא א, י; ויקרא ד, כג) ו"נִקְבָּה תְּמִימָה" (ויקרא ד, לב) עַד שִׁיְהִיָּה זָכָר וְדָאִי, אוֹ נִקְבָּה וְדָאִית. לְפִיכָךְ אֵף הָעוֹף שֶׁהוּא טְמֻטּוֹם אוֹ אֲנֶדְרָגִינוֹס, פְּסוּל לַמִּזְבֵּחַ.

ד. וְכֵן הַכְּלָאִים, וְיוֹצֵא דֶפֶן, וּמַחֲסֵר זְמַן פְּסוּלִין, אֵף עַל פִּי שְׁאִין בָּהֶם מוֹם: שֶׁנֶּאֱמַר "שׂוֹר אוֹ-כָּשֹׁב אוֹ-עֵז" (ויקרא כב, כז), עַד שִׁיְהִיָּה כָּל מִין וּמִין בְּפָנֵי עֲצָמוֹ לֹא שִׁיְהִיָּה מַעֲרָב מִכְּבֵּשׁ וְעֵז; "כִּי יוֹלֵד" (שם), פָּרֹט לְיוֹצֵא דֶפֶן; "וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים" (שם), פָּרֹט לַמַּחֲסֵר זְמַן; "תַּחַת אִמּוֹ" (שם), פָּרֹט לִיתוֹם שֶׁנִּלְד אַחֵר שֶׁנִּשְׁחָטָה אִמּוֹ.

ה. הַנֶּדְמָה אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ כְּלָאִים, הֲרִי הוּא פְּסוּל לַמִּזְבֵּחַ. פִּיצֵד: רָחַל שִׁילָדָה כְּמִין עֵז, וְעֵז שִׁילָדָה כְּמִין כָּבֵשׁ אֵף עַל פִּי שִׁישׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִימָנִין הוֹאִיל וְהוּא דוֹמָה לְמִין אֶחָד, פְּסוּל כְּבַעַל מוֹם קָבוּעַ: שְׁאִין לָךְ מוֹם גְּדוֹל מִן הַשְּׁנוּי.

ו. וְכֵן הַרוֹבֵעַ, וְהַנֶּרְבֵּעַ, וְהַמְקַצָּה לַעֲבוּדָה זָרָה, וְהַנֶּעֱבָד אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מִתְרִין בְּאֲכִילָה, הֲרִי הֵן פְּסוּלִין לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ: שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי מִשְׁחָתָם בָּהֶם" (ויקרא כב, כה) כָּל שִׁישׁ בּוֹ הַשְׁחָתָה, פְּסוּל; וּבַעֲבָרָה הוּא אוֹמֵר "כִּי-הַשְׁחִית כָּל-בָּשָׂר" (בראשית ו, יב), וּבַעֲבוּדָה זָרָה כְּתוּב "כִּי שְׁחַת עֲמֹךְ" (שמות לב, ז; דברים ט, יב).

ז. וְכֵן בְּהֶמָה וְעוֹף שֶׁהֲרִגוּ אֶת הָאָדָם הֲרִי הֵן כְּרוֹבֵעַ אוֹ נֶרְבֵּעַ, וּפְסוּלִין לַמִּזְבֵּחַ. וַיִּרְאֶה לִי, שֶׁאֵף עַל פִּי שְׁאִין כָּל הַפְּסוּלִין הָאֵלּוּ רְאוּיִין לְקָרְבָּן אִם עֶבֶר וְהַקְרִיבָן אֵינוֹ לוֹקָה מִן הַתּוֹרָה, לְפִי שְׁלֹא נִתְפָּרֵשָׁה אִזְהָרָתָן.

ח. אֲבָל "אֶתְנַן זוֹנָה וּמַחִיר כָּלֵב" (דברים כג, יט), אֶסוּרִין לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וְהַמְקַרֵּב אֶחָד מֵהֵן, אוֹ שְׁנִיָּהֵן כְּאֶחָד לוֹקָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמַחִיר כָּלֵב" (שם); וּמִפְּנֵי מָה לוֹקָה אַחַת עַל שְׁנִיָּהֵן, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּלֹאוֹ אֶחָד.

ט. מִצּוֹת עֲשֵׂה לְהַקְרִיב כָּל הַקְּרָבָנוֹת, מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ; וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי, וְהִלָּאָה, יִרְצָה" (ויקרא כב, כז); וְכָל שְׁבַעַת הַיָּמִים, הוּא נִקְרָא מַחֲסֵר זְמַן. וְאֵף עַל פִּי שֶׁמַּחֲסֵר זְמַן פְּסוּל אִם עֶבֶר וְהַקְרִיבוּ אֵינוֹ לוֹקָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא לֹאוֹ הֵבֵא מִכָּלָל עֲשֵׂה; וְלֹא נִרְצָה הַקְּרָבָן.

י. תוֹרִים שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּן, שֶׁהֵן כְּמַחֲסֵר זְמַן בִּבְהֶמָה, וּבְנֵי יוֹנָה

שְׁעָבַר זְמַנָּן הַכֹּל כְּבַעַל מוֹם ; וְהַמְקָרִיבֵן , אֵינּוּ לֹוֹקָה אֶף עַל פִּי
שֶׁהַקָּרֵבֵן פָּסוּל , וְלֹא נִרְצָה .

יא. הַמְקָדִישׁ טַמְטוֹם וְאַנְדְּרָגִינוֹס וְטִרְפָּה וְכִלְאִים וְיוֹצֵא דָפֶן ,
לְמִזְבֵּחַ הָרִי זֶה כְּמִקְדִישׁ עֲצִים וְאַבְנִים : לְפִי שְׂאִין קִדְשָׁה חֵלָה
עַל גּוֹפֶן , וְהָרִי הֵן חֲלִין לְכָל דָּבָר . וַיִּמְכְּרוּ , וַיָּבִיֵא בְדַמִּיהֶם כָּל
קָרֵבֵן שִׁירְצָה ; וְאֵינּוּ כְּבַעַל מוֹם שְׁבַעַל מוֹם , יֵשׁ בְּמִינוֹ קָרֵבֵן .

יב. אֲבָל הַמְקָדִישׁ רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע , וּמִקְצָה וְנִעְבֵּד , וְאַתְנָן וּמַחִיר
הָרִי זֶה כְּמִקְדִישׁ בַּעַל מוֹם עוֹבֵר ; וַיִּרְעוּ עַד שְׁיַפֵּל בָּהֶן מוֹם
קָבוֹעַ , וַיִּפְדּוּ עָלָיו . וְכֵן הַמְקָדִישׁ מַחֲסֵר זְמַן , הָרִי זֶה כְּמִקְדִישׁ
בַּעַל מוֹם עוֹבֵר ; וְאֵינּוּ לֹוֹקָה , כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ .

יג. נִמְצְאוּ כָּל הָאֲסוּרִין לְמִזְבֵּחַ , אַרְבַּעַה עָשָׂר ; וְאֵלּוּ הֵן : (א)
בַּעַל מוֹם , (ב) וְשְׂאִינוֹ מִן הַמִּבְחָר , (ג) וּמַחֲסֵר אֶבֶר מִבִּפְּנִים , (ד)
וְטִרְפָּה , (ה) וְכִלְאִים , (ו) וְיוֹצֵא דָפֶן , (ז) וְרוֹבֵעַ , (ח) וְנִרְבָּע , (ט)
וְשֶׁהִמִּית אֶת הָאָדָם , (י) הַנִּעְבֵּד , (יא) הַמִּקְצָה , (יב) הָאַתְנָן , (יג)
הַמַּחִיר , (יד) מַחֲסֵר זְמַן .

יד. כָּל הָאֲסוּרִין לְגִבֵּי הַמִּזְבֵּחַ , אוֹסְרִין בְּכָל שָׁהֵן : אֲפִלּוֹ נִתְעַרַּב
אֶחָד בְּרַבּוֹא נִפְסַד הַכֹּל , וְנִפְסַל לְמִזְבֵּחַ ; וְכֵלָן , וְלִדְוִתִּיהֶן מִתְרִין
לְמִזְבֵּחַ חוּץ מוֹלֵד נִרְבַּעַת וְנִעְבֵּדַת וּמִקְצַת וְשֶׁהִמִּיתָה אֶת הָאָדָם ,
שׁוֹלֵדֵן אֲסוּר לְמִזְבֵּחַ כְּמוֹתָן .

טו. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים , בְּשִׁנְעַבְרָה בָּה עֲבָרָה אוֹ הִמִּיתָה
כְּשֶׁהִיא מַעֲבֵרַת שְׁהָרִי הוֹלֵד הָיָה מְצוּי עָמָה בַּעַת שְׁנִפְסָלָה ,
וְהָיָה כְּאֶבֶר מֵאֲבָרֶיהָ ; אֲבָל אִם נִתְעַבְרָה אַחֵר שְׁנִנְעַבְרָה בָּה
עֲבָרָה , אוֹ אַחֵר שֶׁהִמִּיתָה הָרִי וְלִדָּה כְּשֶׁר לְמִזְבֵּחַ . אֲפִלּוֹ נִרְבַּעַה
כְּשֶׁהִיא מְקַדְשִׁין , וְאֵין צָרִיד לֹאמֹר אִם נִרְבַּעַה וְהִיא חֲלִין , וְאַחֵר
כִּךְ הִקְדִּישָׁה , וְנִתְעַבְרָה שׁוֹלֵדָה מִתֵּר . וְכֵן אֲפֻרוֹחַ בִּיצַת טִרְפָּה ,
מִתֵּר לְמִזְבֵּחַ .

טז. הַמִּשְׁתַּחֲוֶה לִקְמָה חֲשִׁיָּה מִתְרִין לְמִנְחוֹת , שְׁהָרִי נִשְׁתַּנּוּ ,
וְנִדְמוּ לְוִלְדוֹת שְׁלֵאֲסוּרֵי מִזְבֵּחַ , שָׁהֵן מִתְרִין . וְכֵן בְּהִמָּה שֶׁפִּטְמָה
בְּכַרְשִׁינִי עֲבוּדָה זָרָה מִתֵּר לְמִזְבֵּחַ , שְׁהָרִי נִשְׁתַּנּוּ .

יז. לֹוֹקְחִין כָּל הַקָּרְבָּנוֹת מִן הַגּוֹיִים ; וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶם לֹא
מִשׁוֹם רוֹבֵעַ וְנִרְבָּע , וְלֹא מִשׁוֹם מִקְצָה וְנִעְבֵּד עַד שִׁיּוּדַע בּוֹדָאֵי
שְׁזָה נִפְסַל : הָרִי הוּא אוֹמֵר "מַעֲמָלְקִי הִבִּיאוּם , אֲשֶׁר חָמַל הָעָם
עַל-מִיטֵב הַצֵּאֵן וְהַבָּקָר , לְמַעַן זִבַּח , לַה' אֱלֹהֶיךָ" (שְׁמוּאֵל א טו, טז) .